

Odluka:

PŽ 4375/08-4

Zbirni podatci

Broj odluke: PŽ 4375/08-4

Datum odluke: 10.12.2008 0:00:00

Vrsta odluke: Rješenje

[Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Tekst

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca mr. sc. Nenada Šepića, predsjednika vijeća, te Ljiljane Hrastinski Jurčec i Marine Veljak, članova vijeća, u stečajnom postupku nad stečajnim dužnikom PODGORA TOURS d.o.o. u stečaju, Split, Velebitska 68, odlučujući o žalbi stečajnog dužnika PODGORA TOURS d.o.o. u stečaju, Split, Velebitska 68, koga zastupa punomoćnica Ecija Kuljiš Bajić, odvjetnica u Splitu, Sinovčićeva 2, te žalbi stečajnog vjerovnika REPUBLIKA HRVATSKA, zastupana po Županijskom državnom odvjetništvu u Splitu, protiv rješenja Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj XIV St-260/03 od 2. lipnja 2008., u sjednici vijeća održanoj 10. prosinca 2008.

I. Odbacuje se žalba stečajnog vjerovnika REPUBLIKA HRVATSKA, kao nedopuštena.

II. Djelomično se odbija žalba stečajnog dužnika PODGORA TOURS d.o.o. u stečaju, Split, Velebitska 68, kao neosnovana i potvrđuje rješenje Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj XIV St-260/03 od 2. lipnja 2008 u točki I. njegove izreke.

III. Djelomično se uvažava žalba stečajnog dužnika PODGORA TOURS d.o.o. u stečaju, Split, Velebitska 68, kao osnovana, ukida se rješenje Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj XIV St-260/03 od 2. lipnja 2008 u točki II. njegove izreke, i predmet se u tom dijelu vraća tom sudu na ponovni postupak.

IV. Odbija se zahtjev stečajnog dužnika PODGORA TOURS d.o.o. u stečaju, Split, Velebitska 68, za naknadu troškova ovog žalbenog postupka u iznosu 31.720,00 kn, kao neosnovan.

Rješenjem Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj XVI St-260/03 od 2. lipnja 2008. stečajni je sudac odredio brisanje zabilježbe u zemljišnoj knjizi Općinskog suda u Solinu da je prijenos vlasništva na nekretninama (upisanim u k.o. Konjsko, u ZU 798, čest. zem. broj 1770/1 - pašnjak i čest. zem. broj 1770/2 - neplodno, te u ZU 802, čest. zem. broj 1770/3 - zgrada i neplodno) na vjerovnika ŽELI d.o.o. Split, Velebitska 68 (kao prethodnog vlasnika), obavljen radi osiguranja (točka I. izreke). Istovremeno je ovo brisanje naloženo provesti zemljišnoknjižnom sudu, po službenoj dužnosti, a nakon pravomoćnosti rješenja.

Pobijanim rješenjem prvostupanjski sud odlučio je i o zahtjevu stečajnog dužnika iz podneska od 20. rujna 2007., kojim je on zahtijevao da se fiducijarnog vjerovnika obveže na plaćanje novčanog iznosa od 5% s osnove troškova utvrđivanja u smislu čl. 170. st. 1. SZ-a, a koji iznosi (na dan 6. veljače 2006.) 44.965,00 kn. Ocijenivši da u ovom slučaju nije došlo do unovčenja imovine, prvostupanjski sud je odbio zahtjev stečajnog dužnika.

Protiv tog rješenja žalbu je izjavio stečajni dužnik pobijajući ga zbog bitnih povreda odredaba postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da ovaj sud preinači pobijano rješenje na način da u cijelosti odbije zahtjev

razlučnog vjerovnika, ili pak podredno da predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje uz naknadu troškova žalbe.

Protiv tog rješenja žalbu je izjavio i stečajni vjerovnik REPUBLIKA HRVATSKA, zastupana po Županijskom državnom odvjetništvu u Splitu, pobijajući ga zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, bitnih povreda odredaba postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da ovaj sud pobijano rješenje ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

Odgovor na ove žalbe dostavio je razlučni vjerovnik ŽELI d.o.o. Split, Velebitska 68.

Žalba stečajnog vjerovnika REPUBLIKA HRVATSKA nije dopuštena.

Žalba stečajnog dužnika PODGORA TOURS d.o.o. u stečaju, Split, Velebitska 68, djelomično je osnovana.

O žalbi stečajnog vjerovnika REPUBLIKA HRVATSKA:

Kada prodaju stvari i prava koji su na vjerovnika preneseni sudskim ili javnobilježničkim osiguranjem tražbine, a koja su upisana u odgovarajućoj javnoj knjizi (zemljišnoj knjizi, upisniku brodova, zrakoplova, intelektualnog vlasništva i sl.) provodi stečajni sudac, dužan je prodaju provesti odgovarajućom primjenom odredbi čl. 81.a st. 5. u vezi s čl. 164. st. 1. do 3. i 5. Stečajnog zakona („Narodne novine“ broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 197/03, 187/04; u daljnjem tekstu: SZ 2003.). To pak znači da će nekretnine prodavati uz odgovarajuću primjenu odredaba propisa o ovrsi kojima je uređena ovrha na nekretnini, odnosno u konkretnom slučaju odgovarajućom primjenom odredbi sadržanih u Glavi X. Ovršnog zakona („Narodne novine“ br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 151/04 i 88/05; u daljnjem tekstu OZ).

Pobijano rješenje po svom sadržaju i pravnim posljedicama ima značenje rješenja o dosudi iz čl. 98. st. 3. OZ-a. Protiv tog rješenja pravo na žalbu pripada strankama (ovdje: razlučnom vjerovniku i stečajnom dužniku), prema odredbi čl. 99.a st. 1. OZ-a u vezi s čl. 81.a st. 5. i čl. 164. st. 1. SZ-a, te osobama koje su sudjelovale na dražbi kao ponuditelji (čl. 99.a st. 2. OZ-a u vezi s čl. 81.a st. 5. i čl. 164. st. 1. SZ-a).

Stečajni vjerovnici, dakle, ne pripadaju ni u jednu od ovih skupina, pa žalba vjerovnika REPUBLIKA HRVATSKA protiv predmetnog rješenja nije dopuštena. Zbog navedenog je žalbu stečajnog vjerovnika valjalo, na temelju odredbe čl. 367. ZPP-a u vezi s čl. 6. SZ-a žalbu odbaciti kao nedopuštenu.

O žalbi stečajnog dužnika PODGORA TOURS d.o.o. u stečaju, Split:

u odnosu na točku I. pobijanog rješenja:

Ispitavši pobijano rješenje (u dijelu točke I. njegove izreke) na temelju odredbe članka 365. stavak 1. i 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01 i 117/03; dalje: ZPP) i odredbe članka 381. ZPP-a, u vezi s odredbom članka 6. Stečajnog zakona („Narodne novine“ broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 197/03, 187/04 i 82/06; dalje: SZ), u granicama žalbenih razloga, pazeći po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka propisane odredbom članka 354. stavak 2. točka 2., 4., 8., 9. i 11. ZPP-a i na pravilnu primjenu materijalnog prava, ovaj sud nalazi da je prvostupanjsko rješenje u tom dijelu pravilno i zakonito.

U ovom postupku unovčenja imovine stečajnog dužnika stečajni sudac je ukidnom odlukom ovoga suda poslovni broj II PŽ-7193/07 od 19. ožujka 2008. upućen u nastavku postupka provjeriti (utvrditi) jesu li u konkretnom slučaju bile ispunjene zakonske pretpostavke iz čl. 81.a SZ-a 2003. za stjecanje punopravnog vlasništva predlagatelja osiguranja - razlučnog vjerovnika ŽELI d.o.o. Split na dužnikovoj nekretnini, nakon što dražbenom ročištu održanom pred prvostupanjskim sudom 6. veljače 2006. nije ostvarena cijena koja ne bi bila niža od osigurane tražbine uvećane za kamate, troškove i predvidivi porez za promet.

U postupku pred prvostupanjskim sudom utvrđeno je da su kumulativno ispunjene sve zakonske pretpostavke za punopravno stjecanje vlasništva u korist fiducijara na predmetnim nekretninama i to: 1. da je tražbina osigurana prijenosom stvari ili prava koji su upisani u javnoj knjizi (zemljišnoj knjizi, upisniku brodova, zrakoplova, intelektualnog vlasništva i sl.); 2. da je predlagatelj osiguranja (vjerovnik) zatražio, najkasnije do donošenja zaključka o prodaji (u stečajnom postupku), da se stvar ili pravo ne mogu prodati za cijenu koja bi bila niža od osigurane tražbine, uvećane za kamate, troškove i za predvidivi porez na promet; 3. da je predlagatelj osiguranja (vjerovnik) izjavio, najkasnije do donošenja zaključka o prodaji, da je spreman, ako se ta cijena ne postigne ni na prvoj prodaji, zadržati stvar ili pravo kao punopravni vlasnik, odnosno imatelj za tu cijenu i 4. da se stvar ili pravo ne uspiju na prvoj prodaji prodati za cijenu višu od osigurane tražbine, uvećane za kamate i troškove, te za predvidivi porez na promet. Nakon što je utvrdio da su sve navedene pretpostavke „formalno-pravno gledajući” ispunjene, prvostupanjski sud je odlučio udovoljiti zahtjevu fiducijarnog vjerovnika, i na temelju odredbe čl. 81.a st. 7. SZ-a 2003. donio pobijano rješenje.

Stečajni dužnik osporava postojanje zakonskih pretpostavki za stjecanje punopravnog vlasništva na dužnikovoj nekretnini - konkretno pretpostavke pod 1. - tvrdnjom da je „iz raspoložive dokumentacije” vidljivo da tražbina osigurana prijenosom stvari ili prava nije upisana u javnoj knjizi.

Prije upuštanja u očitovanje o istaknutoj žalbenoj tvrdnji, valja zastupniku stečajnog dužnika (stečajnom upravitelju) postaviti pitanje zbog čega ove činjenice nije predočio stečajnom sucu ranije (postupak prodaje u stečajnom postupku traje od 2005., a prije toga je vođen postupak pred javnim bilježnikom). Naime, stečajni dužnik navodi da iz izvotka iz zemljišne knjige Općinskog suda u Solinu za k.o. Konjsko, u ZU 798, čest. zem. broj 1770/1 i čest. zem. broj 1770/2 proizlazi da navedene nekretnine nisu uknjižene na stečajnog dužnika, već na treće osobe, pa slijedom toga nije izvršena ni uknjižba fiducijarnog vlasništva u korist fiducijarnog vjerovnika. Također tvrdi da nije uknjiženo fiducijarno vlasništvo u korist fiducijarnog vjerovnika ni na nekretnini upisanoj u ZU 802, čest. zem. broj 1770/3. Plombe u vezi sa zaprimanjem prijedloga za uknjižbu, kao i prijedloga fiducijarnog vjerovnika radi uknjižbe osiguranja prijenosom vlasništva, ne predstavljaju upis kojim bi se knjižno pravo stjecalo, pa razlučni vjerovnik nije nositelj prava upisanih u zemljišnoj knjizi.

Stečajni dužnik neistinito tvrdi da nije uknjiženo fiducijarno vlasništvo u korist fiducijarnog vjerovnika na nekretnini upisanoj u ZU 802, čest. zem. broj 1770/3 (u naravi - zgrada i neplodno), jer iz zemljišnoknjižnog izvotka proizlazi suprotno. Na vlasničkom listu (B) pravo vlasništva nekretnine upisano je u korist: a) ŽELI d.o.o. Split, kao prethodnog vlasnika i b) PODGORA TOURS d.o.o. Split, kao potonjeg vlasnika.

Istinita je tvrdnja stečajnog dužnika na nekretnine upisane u ZU 798, čest. zem. broj 1770/1 i čest. zem. broj 1770/2 nisu uknjižene na stečajnog dužnika, već na treće osobe, te da su u listu aktivne plombe u vezi sa zaprimanjem prijedloga za uknjižbu vlasništva u korist dužnika, kao i prijedloga fiducijarnog vjerovnika radi uknjižbe osiguranja prijenosom vlasništva. Točno je da plomba u zemljišnoj knjizi predstavlja samo zabilježbu činjenice da je prijedlog za upis podnesen i da je zabilježen na onom mjestu u zemljišnoknjižnom ulošku gdje bi se upis trebao provesti, a da se na taj način ne stječu zemljišnoknjižna prava.

Međutim, u konkretnom slučaju izvanknjižno vlasništvo dužnika - kao potonjeg vlasnika i fiducijara - kao prethodnog vlasnika ničim nisu dovedene u pitanje. I ono što je najbitnije - okolnost da za dio predmetnih nekretnina nije upisano ni dužnikovo vlasništvo, kao ni fiducijarevo pravo na njima, ne umanjuje fiducijarevo pravo na stjecanje punopravnog vlasništva na predmetu osiguranja. Stečajni zakon 2003. je za ostvarivanje toga prava samo propisivao drugi postupak. Naime, za fiducijarna osiguranja koja nisu upisana u javne knjige vrijedi opće pravilo. Ta prava se tretiraju kao prava na odvojeno namirenje na stvari ili pravu prenesenom radi osiguranja prema općim odredbama SZ-a o unovčenju drugih stvari ili prava (čl. 81.a st. 9. SZ-a 2003. u vezi s čl. 165. do 172. SZ-a), s tim da je i u ovom slučaju fiducijarnom vjerovniku ostavljena mogućnost da stvar ili pravo zadrži kao punopravni vlasnik (čl. 81.a st. 9. SZ-a 2003.). U vezi s tim treba posebno naglasiti da je stečajni upravitelj dužan uzeti u obzir mogućnost povoljnijeg otuđenja koji je predložio razlučni vjerovnik (dakle i onaj čija tražbina nije osigurana fiducijarnim osiguranjem - čl. 167. st. 2. SZ-a), te da - kako to zakon izrijeком navodi - ta drukčija, za vjerovnika povoljnija mogućnost unovčenja može biti i u tome da vjerovnik sam preuzme predmet.

Prema tome, okolnost da je fiducijarno osiguranje formalno neupisano (samo je zabilježen prijedlog za upis) bio izložen prodaji na javnoj dražbi, ne predstavlja okolnost koja bi dovodila u pitanje vjerovnikovo pravo na punopravno stjecanje vlasništva na nekretnini koja je predmet osiguranja, pa ne dovodi u pitanje zakonitost prvostupanjskog rješenja u točki I. njegove izreke.

Valjalo je stoga odbiti žalbu stečajnog dužnika protiv točke I. pobijanog rješenja kao neosnovanu i na temelju čl. 368. ZPP-a u vezi s čl. 6. SZ-a potvrditi rješenje prvostupanjskog suda u tom dijelu (točka I.).

u odnosu na točku II. pobijanog rješenja:

Stečajni dužnik svoju žalbu usmjerava i protiv odluke prvostupanjskog suda. Ocijenivši da u ovom slučaju nije došlo do unovčenja imovine, prvostupanjski sud je odbio zahtjev stečajnog dužnika da se fiducijarnog vjerovnika obveže na plaćanje novčanog iznosa od 44.965,00 kn (5% s osnova troškova utvrđivanja u smislu čl. 170. st. 1. SZ-a).

Ovaj sud ne može se suglasiti s izraženim pravnim stajalištem prvostupanjskog suda. Ovo iz nekoliko razloga:

Prije svega, potpuno je pogrešno izraženo stajalište da se u slučaju iz čl. 81.a st. 7. SZ-a 2003. ne radi u unovčenju dužnikove imovine. U slučaju preuzimanja predmeta osiguranja u punopravno vlasništvo, istina, nema doslovnog unovčenja - prodaje i plaćanja kupovnine. Međutim, riječ je samo u drugačijoj mogućnosti unovčenja. Preuzimanje predmeta osiguranja u punopravno vlasništvo, predstavlja svojevrstan način unovčenja imovine, jer je predmet promijenio vlasnika za određenu cijenu. Uostalom, SZ izrijeком navodi „...drukčija mogućnost unovčenja može biti i u tome da vjerovnik sam preuzme predmet...” (čl. 167. st. 3. SZ-a).

Osim toga, fiducijarni vjerovnik bio bi dužan predujmljivati i na drugi način participirati u troškovima unovčenja predmeta osiguranja i u svim slučajevima prodaje izvan stečaj (čl. 277. st. 4. OZ-a u izvansudskoj - javnobilježničkoj ili čl. 14. OZ-a u sudskoj ovrši). Iznos troškova uračunava se fiducijaru u iznos namirenja preuzimanjem osigurane stvari u punopravno vlasništvo. Nema razloga da u slučaju realizacije fiducije u stečajnom postupku, fiducijar bude doveden u povoljniji položaj.

Nadalje, fiducijarni vjerovnik u stečajnom postupku ima položaj razlučnog vjerovnika. Riječ je o posebno privilegiranom razlučnom vjerovniku (prema odredbama SZ-a prije Novele SZ 2006.), jer je imao pravo, pod određenim uvjetima zatražiti da mu se stvar ili pravo osiguranja predaju u punopravno vlasništvo. Ostale odredbe SZ-a koje se odnose na prava i obveze razlučnog vjerovnika, odnose se i na fiducijarnog (posebno privilegiranog razlučnog vjerovnika). Rečeno

vrijedi i za obvezu participiranja u troškovima unovčenja. U tom slučaju će se na odgovarajući način primijeniti odredba čl. 100.a st. 3. OZ-a, koja uređuje plaćanje troškova kad je kupac osoba koja je oslobođena plaćanja kupovnine.

Zbog navedenog, odluka stečajnog suca u dijelu točke II. nema valjane razloge o odlučnima činjenicama, pa je na temelju odredbe čl. 380. st. 3. ZPP-a u vezi s odredbom čl. 6. SZ-a odluku u tom dijelu valjalo ukinuti i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovni postupak.

Stoga će prvostupanjski sud pozvati stečajnog upravitelja na izračun troškova i naložiti njihovo plaćanje fiducijaru, a pri tome će voditi računa i o slijedećem:

U slučaju prodaje stvari stečajnog dužnika na kojoj postoji različno pravo u stečajnom postupku prvenstveno se namiruju troškovi unovčenja stvari iz čl. 164. SZ-a, a nakon toga troškovi utvrđenja tražbine. Obveza namirenja troškova unovčenja tražbine proizlazi iz odredbe stavka 3. članka 164. a SZ-a i odredbe stavka 2. članka 170. SZ-a. Obveza namirenja troškova utvrđenja tražbine proizlazila bi iz odredbe stavka 1. članka 170. SZ-a. Prema pravnom shvaćanju prihvaćenom na sjednici Odjela za trgovačke i ostale sporove Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske održanom 19. lipnja 2008., različni vjerovnici dužni su participirati u troškovima stečajnog postupka. Pitanje je samo hoće li se ta njihova obveza realizirati kroz ustezanje pri isplati od ostvarene kupovnine ili plaćanjem i uračunavanjem u iznos namirenja plaćanjem.

U vezi s visinom troškova koji se naplaćuju od različitog vjerovnika zauzeta su ova pravna stajališta: 1. troškovi unovčenja stvari iz članka 164. Stečajnog zakona su (stavak 2. članka 170. SZ-a), osim troškova koji su u vezi s prodajom (procjena nekretnine, oglas o prodaji, itd.), i svi drugi troškovi koji izravno terete prodanu stvar; i 2. troškovi koji nisu u izravnoj vezi s unovčenjem stvari na kojima postoji različno pravo, ali su kao opći troškovi nastali radi cjelokupne stečajne mase, namiruju se iz cijene postignute prodajom stvari razmjerno vrijednosti stvari na kojoj postoji različno pravo u odnosu na ostalu stečajnu masu i namiruju se u okviru troškova unovčenja stvari iz čl. 164. SZ-a (stavak 2. članka 170. SZ-a).

Na temelju odredbe čl. 166. ZPP-a u vezi s čl. 6. SZ-a ovaj sud je odlučio dužnikovom zahtjevu za naknadu troškova žalbenog postupka. Temeljno je načelo stečajnog postupka da svaki sudionik snosi svoje troškove. Zahtjev dužnika je odbijen, kao neosnovan, jer u stečajnom postupku nema „protivne strane” koja bi dužniku mogla namiriti troškove prouzročene podnošenjem žalbe.